



ประโยค ป.ธ.๘
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔

๑. จตุกเกสุ ปชมจตุกเก ๑ อคติ สมานิ ทุกชาปฏิปโท ทนฺธาภิญโธ อคติ
 ทุกชาปฏิปโท ชิปรภาภิญโธ อคติ สุชาปฏิปโท ทนฺธาภิญโธ อคติ สุชาปฏิปโท ชิปรภาภิญโธติ ๑
 ตตฺถ ปชมสมนฺนาหารโต ปฏฺชาย ยาว ตสฺส ตสฺส ฉานสฺส อุปรจาร์ อุปรชฺชติ ตาว
 ปวตฺตา สมานิกาวนา ปฏิปทาติ วุจฺจติ ๑ อุปรจารโต ปน ปฏฺชาย ยาว อปรฺปนา ตาว
 ปวตฺตา ปญฺญา อภิญฺญาติ วุจฺจติ ๑ สา ปเนสา ปฏิปทา เอกจฺจสฺส ทุกฺชา โหติ
 นีวรณาทีปจฺจนิกธมฺมสมฺมาจากรคฺคหฺมตฺตาย กิจฺฉา อสุชาเสวนาติ อคฺโธ ๑ เอกจฺจสฺส ตทฺทภาเวน
 สุชา ๑ อภิญฺญาปิ เอกจฺจสฺส ทนฺธา โหติ มนฺทา อสีมปรฺปวตฺตี เอกจฺจสฺส ชิปรฺปา อมฺนฺทา
 สีมปรฺปวตฺตี ๑ ตตฺถ ยานิ ปฺรโต สปรฺปายาสปรฺปายานิ จ ปฺลิตฺโพรุปรฺจเจทาทีนํ ปุพฺพกิจฺจานิ จ
 อปรฺปนาโกสฺสฺถานิ จ วณฺณยิตฺตฺสาม เตสุ โย อสปฺปายเสวี โหติ ตสฺส ทุกฺชาปฏิปทา ทนฺธา
 จ อภิญฺญา โหติ ๑ สปรฺปายเสวีโน สุชาปฏิปทา ชิปรฺปา จ อภิญฺญา ๑ โย ปน ปุพฺพภาเค
 อสปฺปายํ เสวิตฺวา อปรฺภาเค สปรฺปายเสวี โหติ ปุพฺพภาเค วา สปรฺปายํ เสวิตฺวา อปรฺภาเค
 อสปฺปายเสวี ตสฺส โวมิตฺตฺสกฺตา เวทิตฺตฺพพา ๑ ตถา ปฺลิตฺโพรุปรฺจเจทาทีกํ ปุพฺพกิจฺจํ
 อสมฺปาเทตฺวา ภาวนมฺนุยตฺตสฺส ทุกฺชาปฏิปทา โหติ วิปริยาเยน สุชา ๑ อปรฺปนาโกสฺสฺถานิ
 ปน อสมฺปา เทนตฺสฺส ทนฺธาภิญฺญา โหติ สปรฺปาทนฺตสฺส ชิปรฺปา ๑ อปิ จ ตณฺหาอวิชฺชาวเสน
 สมณฺวิปฺสฺสนาธิการวเสน จาปิ เอตาสํ ปภโต เวทิตฺตฺพโพ ๑ ตณฺหาภิกฺขุตสฺส หิ ทุกฺชาปฏิปทา
 โหติ อนภิกฺขุตสฺส สุชา ๑ อวิชฺชาภิกฺขุตสฺส จ ทนฺธาภิญฺญา โหติ อนภิกฺขุตสฺส ชิปรฺปา ๑ โย
 จ สมเถ อกตฺธาธิกาโร ตสฺส ทุกฺชาปฏิปทา โหติ กตฺธาธิการสฺส สุชา ๑ โย ปน วิปฺสฺสนาย
 อกตฺธาธิกาโร โหติ ตสฺส ทนฺธาภิญฺญา โหติ กตฺธาธิการสฺส ชิปรฺปา ๑

(วิสุทฺธิมรรค ภาค ๑ กมนฺนุชานกฺคหฺมณินิทฺตส หน้า ๑๐๘ - ๑๐๙)

๒. กถํ ปริเยสนโต ๑ เอวํ คมฺมปฏฺฏิถลํ อธิวาเสตฺวาปิ คามํ ปวิฏฺเฐน สงฺฆาปฏิปารุเตน
 กปณฺมณฺสุเสน วิย กปาลหตฺถเณน ขรปฏฺฏิปาฏิยา คามวีถิสฺสุ จริตฺตฺพํ โหติ ยตฺถ วสฺสกาเส

อกุกนตกุกนตจฺจานเ ยาว ปิณฺทิกมฺสาปิ อุกกจิกฺขลฺเล ปาทา ปวิสนฺติ เเอเคน หตฺถเณ
 ปตฺตํ คเหตุทฺพํ เเอเคน จีวรํ อุกฺกชิปิตฺทฺพํ โหติ คิมฺหากาเล วาตเวคสมฺภูจิตฺเทหิ ปิสุตฺติณฺรเชหิ
 โอภิกฺคณฺสรีเรน จริตฺทฺพํ โหติ ตํ ตํ เคหทฺวารํ ปตฺวา มจฺจโรวณมฺสโรวณตฺถชฺล
 โรวณเชพฺสิงฆาณิกฺสูนชฺสุกรวจจาทิสฺสมิสฺसानิ กิมิกฺคณฺเณลมกฺกชิกฺปริกฺคณฺณานิ โอฬิกฺคณฺณานิ เจว
 จนฺทนิกฺคณฺณานิ จ ทฺฐชฺทพฺพานิ โหนฺติ อุกกมิตฺทพฺพานิปี ยโต คามมกฺกชิกฺกา อฺภูจฺหิตฺวา สงฆาภฺยนิ
 ปตฺเตปิ สีเสปิ นิสฺสยฺนฺติ ฆรํ ปวิฏฺฐสฺสาปิ เกจि เทนฺติ เกจि น เทนฺติ ททฺมานาปิ เอกจฺเจ
 หิโย ปกฺกภคฺคตฺมปิ ปุราณกชฺชชกฺมปิ ปุติกฺกมฺมาสฺสุปาทีนฺปิ ททฺนฺติ อททฺมานาปิ เกจิทฺเว
 อติจฺจล ฆนฺเตติ วทฺนฺติ เกจि ปน อปฺสสฺमानา วิย ตฺถุที โหนฺติ เกจि อณฺเณน มุชฺมปิ
 กโรนฺติ เกจิ คจฺจ เร มุณฺทกาติอาทีหิ ผรุสฺวาจาหิ สฺมทาจฺรณฺติ เอวํ หิ กปฺลณฺนุสฺเสน วิย
 คามเ ปิณฺฑทฺาย จริตฺวา นิกฺกมิตฺทพฺพนฺติ ฯ อิจฺเจตํ คามปฺปเวสนโต ปฏฺฐาย ยาว นิกฺกมฺนา
 อุกกจิกฺขลฺลาทิปฏฺิฏฺลํ ออาหารเหตุ อุกกมิตฺทพฺพเจว ทฺฐชฺทพฺพเจว อธิวาสตฺทพฺพเจว โหติ
 อโห วต โภ ปฏฺิฏฺโล ออาหารโรติ เอวํ ปรีเยสนโต ปฏฺิฏฺลตา ปจฺจเวกฺกชิตฺทพฺพา ฯ

(วิสุทฺธิมรรค ภาค ๒ สมารินิทฺเทศ หน้า ๑๕๗ - ๑๕๘)

—◆—
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที



เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แปล มคธเป็นไทย

พ.ศ. ๒๕๔๔

๑. บรรดาจตุกกะทั้งหลาย พึงทราบวินิจฉัยในจตุกกะที่หนึ่ง ดังต่อไปนี้ ๑. สมာธิที่ปฏิบัติลำบากรู้ช้าก็มี สมာธิที่ปฏิบัติยากรู้เร็วก็มี สมာธิที่ปฏิบัติง่ายรู้ช้าก็มี สมာธิที่ปฏิบัติง่ายรู้เร็วก็มี ๑. บรรดาปฏิบัติทาและอภิญญาทั้งสองนั้น การเจริญสมาธิที่เป็นไปจำเดิมแต่จิตกำหนดอารมณ์ครั้งแรก จนถึงเกิดอุปจารแห่งฌานนั้น ๆ เรียกว่า ปฏิปทา ๑. ส่วนปัญญาที่เป็นไป จำเดิมแต่อุปจารจนถึงอัปปนา เรียกว่า อภิญญา ๑. ก็ ปฏิปทานี้ สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรบางท่านยาก คือ ลำบาก อธิบายว่า เสพไม่ง่าย เพราะความฟุ้งซ่านแห่งธรรมอันเป็นข้าศึกมีนิวรณ์เป็นต้นยึดไว้ ๑. สำหรับท่านผู้บำเพ็ญเพียรบางท่านง่าย เพราะไม่มีความฟุ้งซ่านแห่งธรรมอันเป็นข้าศึกมีนิวรณ์เป็นต้นยึดไว้ ๑. แม้อภิญญาสำหรับท่านผู้บำเพ็ญเพียรบางท่านก็ช้า คือ อ่อน ได้แก่ เป็นไปไม่รวดเร็ว สำหรับท่านผู้บำเพ็ญเพียรบางท่านเร็ว คือ ไม่อ่อน ได้แก่ เป็นไปรวดเร็ว ๑. ในปฏิบัติทาและอภิญญาทั้งสองนั้น บรรดาสัปปายะและอสัปปายะ นุพกิจมีการตัดปลิโพธเป็นต้น และอัปปนาโกศลที่ข้าพเจ้าจักพรรณนาข้างหน้านั้น สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรผู้เสพสิ่งที่เป็นอสัปปายะ ปฏิปทายากและอภิญญาก็ช้า ๑. สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรผู้เสพสิ่งที่เป็นสัปปายะ ปฏิปทาง่ายและอภิญญาก็เร็ว ๑. ส่วนท่านผู้บำเพ็ญเพียรใด ในเบื้องต้น เสพสิ่งที่เป็นอสัปปายะ แล้วภายหลังเสพสิ่งที่เป็นสัปปายะ หรือในเบื้องต้น เสพสิ่งที่เป็นสัปปายะแล้ว ภายหลังเสพสิ่งที่เป็นอสัปปายะ พึงทราบว่ ปฏิปทาและอภิญญาของผู้บำเพ็ญเพียรนั้นระคนกัน ๑. อนึ่ง สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรผู้ไม่ทำกิจเบื้องต้น มีการตัดปลิโพธเป็นต้น ให้ถึงพร้อมแล้วบำเพ็ญภาวนา ปฏิปทายาก โดยนัยตรงกันข้ามง่าย ๑. ฝ่ายผู้บำเพ็ญเพียร ผู้ที่ไม่ยังอัปปนาโกศลให้ถึงพร้อม อภิญญาช้า ผู้บำเพ็ญเพียรที่ยังอัปปนาโกศลให้ถึงพร้อม อภิญญาเร็ว ๑. อีกอย่างหนึ่ง พึงทราบประเภทแห่งปฏิบัติทาและอภิญญาเหล่านั้น ด้วยอำนาจตัดทาและอวิชา และแม้ด้วยอำนาจการอบรมในสมณะและวิปัสสนา ๑. ก็ สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรที่ถูกตัดทาครอบงำ ปฏิปทายาก สำหรับผู้ไม่ถูกตัดทาครอบงำ ง่าย ๑. อนึ่ง สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรที่ถูก

อวิชาครอบงำ อภิญญาช้า ๆ สำหรับผู้ไม่ถูกอวิชาครอบงำ อภิญญาเร็ว ๆ ก็ สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรที่ไม่ได้ทำการอบรมในสมณะ ปฏิปทายาก สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรที่ทำการอบรมในสมณะ ปฏิปทาง่าย ๆ ส่วนผู้บำเพ็ญเพียรที่ไม่ได้ทำการ อบรมในวิปัสสนา อภิญญาช้า สำหรับผู้บำเพ็ญเพียรที่ทำการอบรมในวิปัสสนา อภิญญาเร็ว ๆ

๒. ภิกษุพึงพิจารณาว่าเป็นของปฏิภูล โดยการแสวงหาอาหารอย่างไร ๆ ภิกษุแม้จะอดกลั้นความปฏิภูลในการไป (เพื่ออาหาร) ได้อย่างนี้แล้ว เข้าไปสู่หมู่บ้าน ห่มผ้าซ้อนนอกแล้ว มือถือกระบือ ต้องเที่ยวไปตามถนนหมู่บ้านตามลำดับเรือน คล้ายคนกำพร้า ซึ่งเป็นที่เหยียบลงแล้ว ๆ ในหน้าฝน เท้าย่อมจมลงในโคลนเลนจนถึงแม้เนื้อปลีแข้ง มือข้างหนึ่งต้องประคองบาตร มืออีกข้างหนึ่งต้องยกจิวรขึ้น ในหน้าร้อนจำต้องเที่ยวไปด้วยร่างกายที่เกลื่อนกล่นไปด้วยฝุ่นและละอองหญ้าที่ฟุ้งขึ้นเพราะกำลังลม ครั้นถึงประตูเรือนนั้น ๆ แล้ว จำต้องพบเห็น ทั้งจำต้องเหยียบย่ำหลุมโสโครก และบ่อน้ำคร่ำอันเจือด้วยน้ำล้างปลา น้ำล้างเนื้อ น้ำขาวข้าว น้ำลาย น้ำมูก มูลสุนัข และมูลสุกรเป็นต้น เกลื่อนกล่นไปด้วยหมูหนอนและแมลงวันหัวเขียว เป็นแดนที่แมลงวันในหมู่บ้าน บินขึ้นเกาะผ้าซ้อนนอกบ้าง บาตรบ้าง ศีรษะบ้าง แม้เมื่อภิกษุเข้าไปสู่เรือนแล้ว ชาวบ้านบางพวกก็ถวาย บางพวกก็ไม่ถวาย บางพวกแม้ถวายก็ถวายภัตตาหารที่หุงต้มค้างคืนบ้าง ของขบฉันเก่าบ้าง ขนมถั่วและแกงที่บูดบ้าง ฝ่ายพวกที่ไม่ถวาย บางพวกนั้นแหละก็พูดว่า ขอนิมนต์โปรดข้างหน้าเถิด เจ้าข้า แต่บางพวกก็นิ่งเฉยเสีย คล้ายกับว่า ไม่เห็น บางพวกก็เบือนหน้าหนีเสีย บางพวกก็ดำด้วยถ้อยคำหยาบคายเป็นต้นว่า เฮ้ย ไอ้หัวโล้น จงไปเสีย ก็ ถึงเป็นอย่างนี้ ภิกษุก็ต้องเที่ยวไปบิณฑบาตในหมู่บ้านแล้วออกไป คล้ายคนกำพร้า ดังนี้แล ๆ ความปฏิภูลมีโคลนเลนเป็นต้น จำเต็มแต่เข้าไปสู่หมู่บ้านจนออกมา นี้ เป็นสิ่งอันภิกษุจำต้องเหยียบย่ำ จำต้องเห็น และจำต้องอดกลั้น เพราะอาหารเป็นเหตุ ด้วยประการนี้ ๆ ภิกษุพึงพิจารณาความเป็นของปฏิภูลโดยการแสวงหาอาหารอย่างนี้ว่า ท่านผู้เจริญ โอหนอ อาหารปฏิภูล ๆ

พระธรรมโมลี อุปสโม วัดพิชยญาติการาม
สนามหลวงแผนกบาลี

แปล
ตรวจแก้.